

STREFAPLUS
Michał Marciniak

ul. Płocka 15c lok. 4
01-231 Warszawa
NIP 527-17-02-917
REGON 146658574
tel. 660 288 138
email: kontakt@strefaplus.com
www: www.strefaplus.com

RAPORT Z BADANIA EWALUACYJNEGO WDROŻENIA STRATEGII ROZWOJU LOKALNEGO KIEROWANEGO PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ NA LATA 2016-2022

LGD „LEŚNA KRIANA GÓRNEGO ŚLĄSKA”

W raporcie przedstawiono w sposób zwięzły ustalenia i zalecenia poczynione w trakcie przeprowadzania badania ewaluacyjnego.

Koszęcin, marzec 2019 roku

LEŚNA KRAINA GÓRNEGO ŚLĄSKA

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

- Raport z badania ewaluacyjnego –

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
Wstęp.....	7
1. Ocena wpływu na główny cel LSR	10
2. Ocena wpływu LSR na kapitał społeczny	13
3. Ocena wpływu LSR na przedsiębiorczość	16
4. Ocena wpływu LSR na turystykę i dziedzictwo kulturowe.....	18
5. Ocena wpływu LSR na grupy defaworyzowane	21
6. Ocena wpływu LSR na innowacyjność	21
7. Ocena realizacji projektów współpracy	21
8. Ocena procesu wdrażania LSR.....	23
9. Wartość dodana podejścia LEADER.....	24
10. Ocena funkcjonowania LGD	29
Spis ilustracji	37

Wprowadzenie metodyczne

Badanie ewaluacyjne wdrożenia **Strategii Rozwoju Lokalnego kierowanego przez społeczność na lata 2016-2022 (LSR)** zostało zrealizowane przez firmę STREFAPLUS Michał Marciniak. Badanie zostało przeprowadzone w okresie styczeń – luty 2019 roku na podstawie umowy nr L/R/07/2018 zawartej w dniu 11 grudnia 2018 roku w Koszęcinie wraz z aneksem.

RLKS (Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność) jest jednym z nowych instrumentów terytorialnych wprowadzonych przez KE, choć w dużej mierze bazującym na tym stosowanym w podejściu LEADER oraz osi priorytetowej 4 w ramach WPRyb. RLKS ma na celu włączenie społeczności lokalnych w inicjowanie i realizację w sposób partycypacyjny działań rozwojowych, odpowiadających na lokalne wyzwania społeczne, środowiskowe i ekonomiczne, poprzez powołanie na określonym terytorium lokalnych grup działania (LGD) oraz opracowanie i realizację lokalnych strategii rozwoju (LSR). Instrument ten ma partycypacyjny i typowo oddolny charakter, przejawiający się zaangażowaniem lokalnych społeczności i lokalnych partnerów – samorządu, biznesu i sektora pozarządowego – w tworzenie i realizację LSR.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy... w artykule 32 określa podstawowe wymogi dla RLKS. Są nimi: zastosowanie poniżej szczebla regionalnego, konieczność uwzględnienia lokalnych potrzeb i potencjałów, realizacja przez LGD w oparciu o LSR. Na poziomie krajowym podstawowym aktem prawnym regulującym zasady wdrożenia LSR jest **ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności** (Dz. U. z 2018 r., poz. 140) oraz **rozporządzenie MRiRW z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020** (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 772 z późn. zm.).

Badanie zrealizowanie zostało zgodnie z metodologią określoną w Wytocznych MRiRW 5/3/2017 w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach PROW na lata 2014-2020 oraz Podręczniku monitoringu i ewaluacji LSR opracowanym przez MRiRW. W ramach badania dokonano analizy danych zastanych udostępnionych przez LGD, analizy dokumentów i materiałów sprawozdawczych, dokumentacji z naborów wniosków; przeprowadzono również badanie ilościowe z mieszkańcami z obszaru LSR w formie badania internetowego CAWI obejmującego każdą z gmin członkowskich oraz badanie internetowe CAWI z członkami stowarzyszenia pytając o sprawy dotyczące zarządzania stowarzyszeniem.

Badanie miało charakter badania ewaluacyjnego. Prowadzenie ewaluacji jest jednym z integralnych elementów funkcjonowania LGD i realizacji LSR. W dobie szybkich i trudnych do przewidzenia zmian (zarówno na poziomie globalnym, Unii Europejskiej, jak również krajowym, regionalnym czy lokalnym), szczególnie w długiej perspektywie planowania strategicznego, ryzyko dezaktualizacji założeń i wynikających z nich szczegółowych rozwiązań organizacyjnych, proceduralnych, finansowych jest integralnym elementem wdrażania każdej LSR. Ewaluacja jest działaniem, które może obniżyć to ryzyko i zapobiec wynikającym z niego ewentualnym negatywnym skutkom.

W literaturze tematu można znaleźć wiele definicji ewaluacji, podkreślających różne aspekty samego procesu ewaluacji, uwypuklających jej zróżnicowane cele, czy też odmienne kryteria samego momentu oceny. Najszerzej ujmując, ewaluacja to systematyczne badanie społeczno-ekonomiczne oceniające jakość i wartość programów publicznych¹. Według Komisji Europejskiej ewaluacja to „ocena interwencji publicznej pod kątem jej rezultatów, oddziaływania oraz potrzeb, które ma spełniać/miała zaspokoić”². Ewaluacja jest standardem współczesnego zarządzania w sektorze publicznym – stanowi integralny element zarządzania przez cele i działania (Management by objectives, Activity-Based Management)³ oraz promowanego w UE do końca lat 90-tych „Przejrzystego i efektywnego zarządzania” (Sound and Efficient Management)⁴.

W wyniku konceptualizacji celów badawczych wskazano zakres raportu końcowego z badania obejmujący poniższe obszary problemowe:

¹ Użycie angielskiego terminu jest bardziej wskazane z kilku powodów. „Ewaluacja” jest procesem. „Ocena” jest tylko jednym z elementów tego procesu. Według niektórych podejść osąd nie zawsze jest kluczowy w procesie ewaluacji, a może być nawet pominięty (akcent stawia się wtedy na interakcje i animacje negocjacji pomiędzy uczestnikami programu). Użycie terminu „ocena” koncentruje uwagę wyłącznie na jednym elemencie, przypisując mu cechy całego procesu, a także wyłącza cały szereg alternatywnych podejść. Wreszcie, po trzecie, „ewaluacja” to nie tylko pojedyncze działanie, ale dziedzina wiedzy. Jak zauważa Kierzkowski (Kierzkowski T., Ocena (ewaluacja) programów i projektów o charakterze społeczno-gospodarczym w kontekście przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2002, s. 10), ze względów semantycznych trudno byłoby więc określać terminem „ocena” zespół koncepcji teoretycznych.

² European Commission, Focus on Results: Strengthening Evaluation of Commission Activities, SEC2000/1051, European Commission 2000.

³ Dahler-Larsen P., „Evaluation in public management”, w: E. Ferlie, L.E. Lynn, C. Pollitt (red.), The Oxford Handbook of Public Management, s. 615–639, Oxford University Press, Oxford 2005; Heinrich C.J., „Measuring public sector performance”, w: G. Peters, J. Pierre (red.), Handbook of Public Administration, s. 25–37, Sage Publications, London 2003; Wollmann H., Evaluation in Public Sector Reform: Concepts and Practice in International Perspective, Edward Elgar, Cheltenham 2003.

⁴ European Commission, Focus on Results..., op.cit.; European Commission, Implementing Activity-Based Management in the Commission, SEC(2001)1197/6 & 7, European Commission 2000; European Commission, White Paper on European Governance – Report of the Working Group Evaluation & Transparency, Working Group 2B, European Commission 2001, http://europa.eu.int/comm/governance/index_en.htm.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

- Raport z badania ewaluacyjnego -

Zakres oceny	Pytanie badawcze
Ocena wpływu na główny cel LSR (jeśli inny niż obszary poniżej)	Jaki jest stopień osiągnięcia celu głównego i przypisanych do niego wskaźników LSR?
Ocena wpływu na kapitał społeczny	- Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne? - W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?
Przedsiębiorczość	- W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości? - Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?
Turystyka i dziedzictwo kulturowe	- W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego? - W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?
Grupy defaworyzowane	- Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup? - Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego? - Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?
Innowacyjność	- W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne? - Jakie można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?
Projekty współpracy	- Jaka była skuteczność i efekty działania wdrażania projektów współpracy? - Jaką formę i zakres powinny przyjmować projekty współpracy w przyszłości?
Ocena funkcjonowania LGD	- Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwalał na efektywną i skuteczną realizację LSR? - Jaka jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)? - Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?
Ocena procesu wdrażania	- Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR odbywała się zgodnie z planem? - Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów były wystarczająco przejrzyste i przyjazne dla beneficjentów? - Czy kryteria pozwalały na wybór najlepszych projektów (spójnych z celami LSR)?

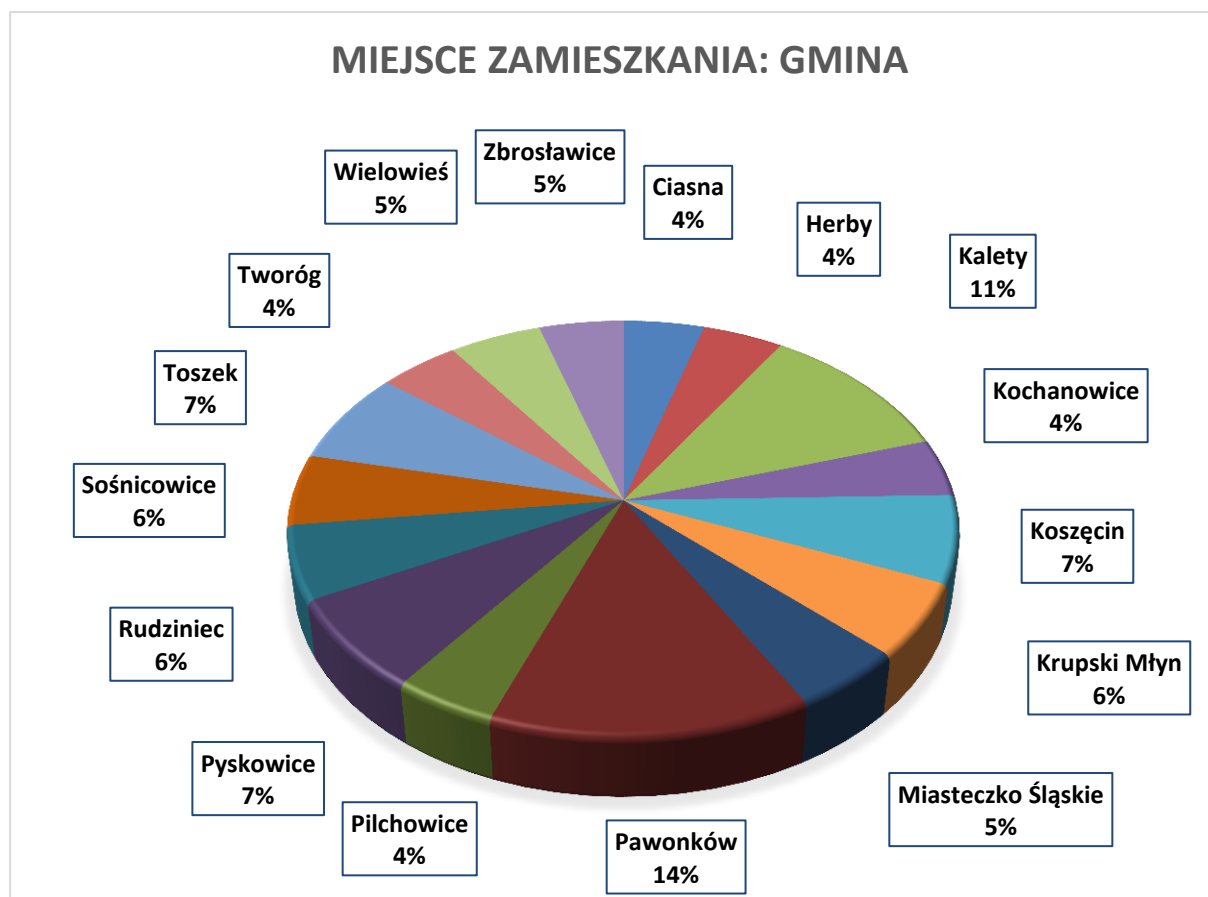

Wartość dodana podejścia LEADER

- Czy przyjęty system wskaźników pozwalał na zebranie wystarczających informacji o procesie realizacji LSR i jej rezultatach?
- Czy działalność LGD wpływa na poprawę komunikacji pomiędzy różnymi aktorami, budowanie powiązań między nimi i sieciowanie?
- Czy stworzony dzięki wsparciu w ramach LSR potencjał rozwojowy jest w dostateczny sposób wykorzystywany i promowany?
- Czy projekty realizowane w ramach LSR są spójne ze zidentyfikowanym potencjałem rozwojowym obszaru objętego LSR i czy te projekty przyczyniają się do jego wzmocnienia?
- Czy przeprowadzone w ramach LSR inwestycje są komplementarne względem siebie lub względem wiodącego projektu/tematu określonego w LSR?

Kluczowym narzędziem badawczym było badanie ankietowe z mieszkańcami obszaru LSR. Łącznie w badaniu udział wzięło 472 mieszkańców z gmin członkowskich LGD, z czego najwięcej badanych zamieszkiwało Gminę Pawonków (65), a najmniej Gminę Herby, Ciasna, Tworóg, Pilchowice (21).

WYKRES 1 METRYCZKA BADANIA KWESTIONARIUSZOWEGO Z MIESZKAŃCAMI OBSZARU LSR- MIEJSCE ZAMIESZKANIA UCZESTNIKA BADANIA

Źródło: badanie CAWI mieszkańców obszaru LSR „Leśna Kraina Górnej Śląska”, n=472

Rozkład badanych pokazał równomierny podział w zakresie stopnia wykształcenia i wieku ankietowanych, co pozwala uznać wyniki za miarodajne i odzwierciedlające strukturę społeczną obszaru LSR.

Na potrzeby badania przeprowadzono również dodatkową ankietę nietrentową z członkami stowarzyszenia. W badaniu wzięło udział 13 członków stowarzyszenia.

WYKRES 2 METRYCZKA BADANIA KWESTIONARIUSZOWEGO CZŁONKÓW STOWARZYSZENIA

Odpowiedź	Odpowiedzi	Udział
● Ciasna	0	0 %
● Herby	0	0 %
● Kalety	1	7.7 %
● Kochanowice	0	0 %
● Koszęcin	3	23.1 %
● Krupski Młyn	1	7.7 %
● Miasteczko Śląskie	1	7.7 %
● Pawonków	0	0 %
● Pilchowice	2	15.4 %
● Pyskowice	0	0 %
● Rudziniec	0	0 %
● Sośnicowice	1	7.7 %
● Toszek	1	7.7 %
● Tworóg	1	7.7 %
● Wielowieś	1	7.7 %
● Zbrosławice	1	7.7 %

Źródło: badanie CAWI członków stowarzyszenia LGD „Leśna Kraina Górnego Śląska”, n=13

Uzupełnieniem metod jakościowych było zastosowanie metody jakościowej badania w formie wywiadów pogłębionych z przedstawicielami LGD oraz warsztat refleksyjny podsumowujący badanie i przygotowujący LGD do opracowania sprawozdania rocznego z realizacji LSR.

Wstęp

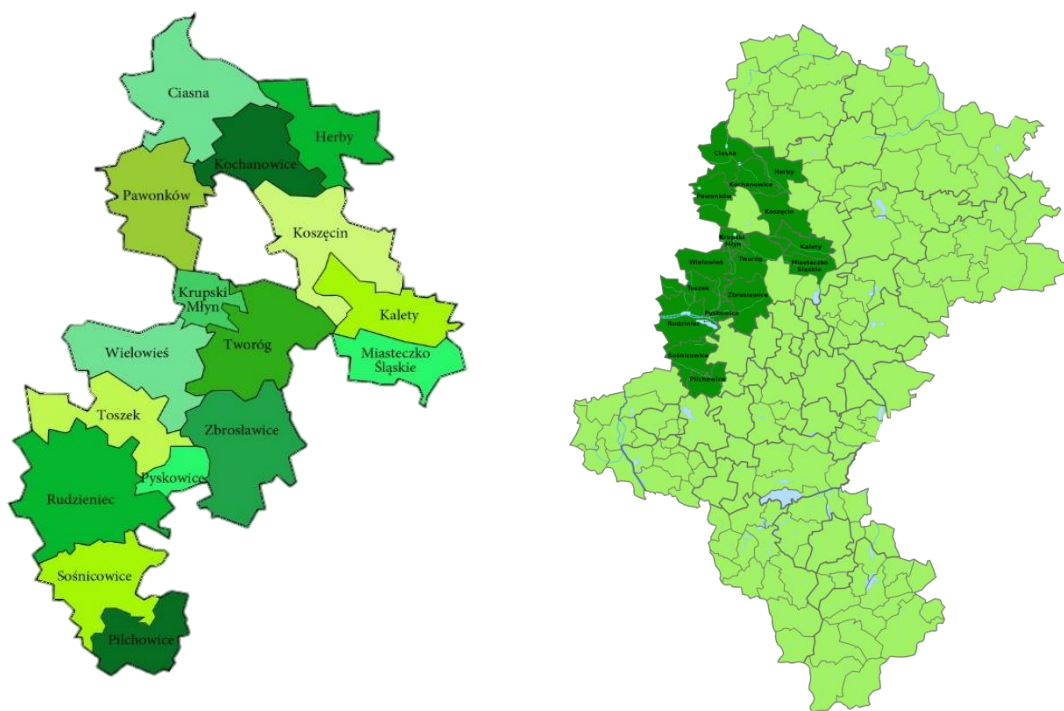
Tytułem wstępu należy wskazać, że Lokalna Strategia Rozwoju realizowana jest na podstawie umowy ramowej zawartej z Samorządem Województwa Śląskiego. Lokalna Grupa Działania „Leśna Kraina Górnego Śląska” to stowarzyszenie zarejestrowane w KRS 29 października 2014r. pod numerem 0000529355. Stowarzyszenie kontynuuje misję Lokalnej Grupy Działania na obszarze, na którym we wcześniejszym okresie programowania na lata 2007-2013 funkcjonowała Fundacja „Spichlerz Górnego Śląska”.

Z uwagi na uwarunkowania prawne nowego okresu programowania na lata 2014-2020 dla realizacji zadań jako LGD konieczne było wystąpienie w konkursie ogłoszonym przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego w formie stowarzyszenia. Obszar LSR obejmuje gminy z **powiatu lublinieckiego**: Ciasna, Herby, Kochanowice, Koszęcin, Pawonków; **powiatu tarnogórskiego**: Kalety, Krupski Młyn, Miasteczko Śląskie, Tworóg, Zbrosławice oraz **powiat gliwickiego**: Pilchowice, Pyskowice, Rudziniec, Sośnicowice, Toszek, Wielowieś.

Struktura Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Leśna Kraina Górnego Śląska” jest tak skonstruowana, aby oddawać w sposób reprezentatywny obszar LGD i społeczność go zamieszkującą. LGD opracowało również szereg dokumentów wewnętrznych⁵.

MAPA 1 OBSZAR LSR LEŚNA KRAINA GÓRNEGO ŚLĄSKA

Źródło: LSR, str. 6

⁵ Statut, Regulamin Rady, Regulamin Walnego Zebrania Członków, Regulamin Zarządu, Regulamin Komisji Rewizyjnej, Procedura oceny i wyboru operacji w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020 realizowanych przez podmioty inne niż LGD, Procedura wyboru operacji własnych w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020, Procedura wyboru i oceny grantów oraz rozliczania, monitoringu i kontroli grantobiorców w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego PROW 2014-2020, Lokalne kryteria wyboru wraz z procedurą ustalania i zmiany kryteriów, Polityka rachunkowości, Polityki bezpieczeństwa, Instrukcja zarządzania systemem informatycznym służącym do przetwarzania danych osobowych, Regulamin pracy i wynagradzania pracowników biura, Regulamin Biura.

LSR przewiduje jednofunduszowy charakter realizacji strategii zakładając finansowane celów strategii z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Na ten cel wydatkowanych zostanie **15 200 000 zł**. Środki finansowe na wsparcie wdrażania projektów współpracy w wysokości **304 000,00 zł**, natomiast środki finansowe na wsparcie funkcjonowania LGD w wysokości **2 517 500,00 zł**

Poniżej zaprezentowano powiązania budżetu z poszczególnymi celami LSR w ramach poddziałania 19.2 PROW, które mają przyczynić się do zrealizowania wizji, określonej w partycypacyjnym procesie tworzenia założeń strategii:

TABELA 1 BUDŻET LSR

Cel ogólny	Budżet na realizację celu	Uzasadnienie
CO.1 Rozwój gospodarczy regionu oraz wzrost przedsiębiorczości wśród jego mieszkańców	7 970 000 PLN	Istotnym wyzwaniem rozwojowym stojącym przed LGD jest rozwój przedsiębiorczości – zarówno w sferze biznesowej, jak i społecznej – która powinna przyczyniać się do skuteczniejszego i bardziej innowacyjnego wykorzystywania lokalnych potencjałów oraz szans w otoczeniu. Atrakcyjność obszaru LGD istotnie warunkowana jest rozwojem przedsiębiorczości na jej terenie, gdyż przekłada się to przede wszystkim na miejsca pracy dla mieszkańców, a w konsekwencji na płaconie podatków, które zasilają również budżet lokalnego samorządu.
CO.2 Rozwój turystyczny obszaru w oparciu o walory przyrodnicze i kulturalne	4 720 000 PLN	Poprawa pozycji LGD w otoczeniu przejawiająca się w rozwoju funkcji turystycznych, produktów lokalnych, powiązań kooperacyjnych z partnerami w regionie oraz atrakcyjnym wizerunkiem obszaru – jest zorientowana na wzmacnianie pozycji w otoczeniu regionalnym, tworzenie interesującej oferty oraz wzmacnianie wizerunku LGD.
	760 000 PLN	Celem projektów współpracy będzie współpraca pomiędzy mieszkańcami, producentami poprzez wymianę informacji i doświadczeń, zdobywanie wiedzy, promocję i rozwój, wykreowanie wizerunku lokalnych produktów LGD oraz kultywowania dziedzictwa kulturowego poprzez spowodowanie postrzegania LGD jako ośrodków pielęgnowania i rozwijania tradycyjnego produktu lokalnego za pomocą organizacji przedsięwzięć kulturalno-edukacyjnych.

CO.3 Budowa
zintegrowanego,
wyształconego i
aktywnego
społeczeństwa

2 782 000 PLN

LGD dąży do podwyższania lokalnego kapitału zaufania i odpowiedzialności za innych, co w warstwie społecznej i gospodarczej powinno przekładać się na podniesienie skłonności mieszkańców do współpracy.

Źródło: LSR, str. 50

Wysokość środków na wsparcie funkcjonowania LGD ustalono w całości z PROW w ramach poddziałania 19.4 PROW. Poniżej wskazano syntetyczne wyniki badania ewaluacyjnego.

1. Ocena wpływu na główny cel LSR

Badanie pokazało wysoki stopień realizacji celów LSR mierzonych wskaźnikami produktu i rezultatu przypisanych do I etapu wdrożenia LSR na lata 2016-2018. **Cel główny mierzony wskaźnikami na I etap 2016-2018 został osiągnięty na poziomie wskazanym w umowie ramowej.** W ramach bieżących działań LGD ogłaszało nabory wniosków na poszczególne zakresy tematyczne. Wydatkowano większość środków zaplanowanych na lata 2014-2020. Na obecnym etapie wdrażania LSR biorąc pod uwagę zrealizowane zadania i osiągnięte efekty – LGD nie identyfikuje zagrożenia związanego z brakiem możliwości osiągnięcia zaplanowanych wskaźników produktu i rezultatu do 2023 roku.

Badanie wykazało dużą aktywność w ogłaszaniu naborów wniosków. Wykaz realizowanych naborów wniosków do końca 2018 roku pokazuje poniższe zestawienie:

Poniżej zaprezentowano stan oceny i wyboru wniosków w 2016 roku:

01/2016 – Zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru (19 wniosków)

02/2016 – Zachowanie dziedzictwa lokalnego (7 wniosków)

03/2016 – Aktywizacja społeczności lokalnej (2 wnioski)

04/2016 – Wzmocnienie kapitału społecznego (7 wniosków)

Poniżej zaprezentowano stan oceny i wyboru wniosków w 2017 roku:

01/2017 – Rozwój działalności gospodarczych (18 wniosków)

02/2017 – Podejmowanie działalności gospodarczych (21 wniosków)

03/2017 – Podejmowanie działalności gospodarczych (38 wniosków)

Poniżej zaprezentowano stan oceny i wyboru wniosków w 2018 roku:

01/2018 – Budowa lub modernizacja obiektów infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej (19 wniosków)

LEŚNA KRAINA GÓRNEGO ŚLĄSKA

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

– Raport z badania ewaluacyjnego –

02/2018 – Promocja obszaru jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku i rekreacji (1 wniosek)

03/2018 – Zachowanie, utrwalenie i promocja dziedzictwa lokalnego w tym lokalnych produktów i usług (2 wnioski)

04/2018 – Rozwój działalności gospodarczych (29 wniosków)

05/2018 – Podejmowanie działalności gospodarczych (30 wniosków)

06/2018 – Zachowanie tożsamości lokalnej (1 wniosek)

07/2018 – Budowa lub modernizacja obiektów infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej (7 wniosków)

W ramach celu ogólnego I. Rozwój gospodarczy regionu oraz wzrost przedsiębiorczości wśród jego mieszkańców realizowane były dwa cele szczegółowe. Pierwszy cel szczegółowy został osiągnięty w 100%. Podobnie w 100% osiągnięty został Cel 2.2 Podnoszenie kompetencji kadry wspierającej realizację LSR.

Odnosnie celu ogólnego II. Rozwój turystyczny obszaru realizowane były dwa cele szczegółowe, cel szczegółowy 2.1. Budowa lub modernizacja... osiągnięty został w 100%, natomiast cel szczegółowy 2.2. Zachowanie, utrwalenie i promocja... osiągnięto średnio w 92%, w wyniku stopnia realizacji wskaźnika Liczba operacji obejmujących wyposażenie podmiotów działających w sferze kultury. W tym obszarze odnotowano znaczącą liczbę odmów i rezygnacji z realizacji operacji w zakresie projektów infrastrukturalnych, łącznie **odnotowano 10 takich rezygnacji po przyznanych dotacjach**. Powodem była przykładowo konkurencyjna oferta WFOŚiGW na dotacje na obiekty na wolnym powietrzu.

W ramach celu ogólnego III. Aktywizacja społeczności lokalnej realizowano dwa cele szczegółowe. W ramach celu 3.1. osiągnięto 100% realizacji zakładanego poziomu wskaźników produktu na okres 2016-2018, natomiast w ramach celu 3.2. Wzmocnienie kapitału osiągnięto średnią wartość wskaźników na poziomie 100% w tym wyliczono wartość projektu współpracy poddziałania 19.3. Należy wskazać, że w ramach celu II i III w 2018 roku dokonywano zmian w wartościach wskaźników. Cel ogólny nr 1 - brak konieczności zmiany przedsięwzięć i wartości zaplanowanych w ramach LSR wskaźników i środków finansowych; Cel ogólny nr 2 - brak konieczności zmiany przedsięwzięć; zmniejszenie kwoty środków finansowych przeznaczonych na przedsięwzięcia, których wartość osiągniętego wskaźnika produktu przekracza 90% planowanej wartości, a wykorzystanie środków finansowych poniżej 85% tj: P. 2.1.2 – Promocja obszaru jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku i rekreacji. Poniżej zaprezentowano tabelaryczny stan wdrożenia LSR:

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

- Raport z badania ewaluacyjnego -

TABELA 2 ZESTAWIENIE STOPNIA REALIZACJI WSKAŹNIKÓW LSR

CEL OGOLNY 1 Rozwój gospodarczy regionu oraz wzrost przedsiębiorczości wśród jego mieszkańców							
Cel szczegółowy 1 Rozwój gospodarczy regionu oraz wzrost przedsiębiorczości wśród jego mieszkańców		Wskaźnik produktu				Jednostka miary	Realizacja kamień 2018
		2018	LSR	Umowy	Wnioski		
Rozwój działalności gospodarczych	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa, w tym:	3	11	5	8	Szt.	166,66%
	Liczba operacji ukierunkowanych na innowacje	1	2	20	23	Szt.	2000%
Podejmowanie działalności gospodarczej	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	14	70	34	38	Szt.	242,85%
Cel szczegółowy 2 Podnoszenie kompetencji kadry wspierającej realizację LSR		Wskaźnik produktu				Jednostka miary	Realizacja kamień 2018
Podnoszenie kompetencji kadry wspierającej realizację LSR wspomagającej ochronę środowiska	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	35	70	69	-	Os/dzień	197,14%
	Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	88	175	102	-	Os/dzień	115,91%
	Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	150	350	353	-	Szt.	235,33%
CEL OGOLNY 2 Rozwój turystyczny obszaru w oparciu o walory przyrodnicze i kulturalne							
Cel szczegółowy 1 zwiększenie atrakcyjności turystycznej obszaru		Wskaźnik produktu				Jednostka miary	Realizacja kamień 2018
Budowa lub modernizacja obiektów infrastruktury turystycznej lub rekreacyjne	Liczba nowych miejsc noclegowych w tym agroturystycznych	1	4	4	4	Szt.	400%
	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej	4	20	27	30	Szt.	675%
Promocja obszaru jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku i rekreacji	Liczba przeprowadzonych działań marketingowych	6	16	19	23	Szt.	316,66%
Cel szczegółowy 2 Zachowanie, utrwalenie i promocja dziedzictwa lokalnego w tym lokalnych produktów i usług		Wskaźnik produktu				Jednostka miary	Realizacja kamień 2018
Imprezy markowe bazujące na lokalnych produktach związanych ze specyfiką obszaru	Liczba wspartych produktów lokalnych	16	16	31	34	Szt.	193,75%
Zachowanie tożsamości lokalnej	Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim w wyniku wsparcia otrzymanego w ramach realizacji strategii	1	3	2	2	Szt.	200%
Zachowanie, utrwalenie i promocja dziedzictwa lokalnego w tym lokalnych produktów i usług	Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	6	6	6	8	Szt.	100%
	liczba operacji obejmujących wyposażenie podmiotów działających w sferze kultury	6	6	4	2	Szt.	67%
	Liczba zrealizowanych projektów współfinansowanych	0	2	1	1	Szt.	----
CEL OGOLNY 3 Budowa zintegrowanego, wykształconego i aktywnego społeczeństwa							
Cel szczegółowy 1 Aktywizacja społeczności lokalnej		Wskaźnik produktu				Jednostka miary	Realizacja kamień 2018
Organizacja szkoleń lub innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym podnoszącym kompetencje mieszkańców lub rozwijającym ich świadomość	Liczba szkoleń	7	7	7	7	Szt.	100%
Pobudzanie oddolnych inicjatyw kulturalno-społecznych mieszkańców na rzecz rozwiązywania problemów społecznych oraz integracji społeczności lokalnej	Liczba operacji kulturalno-społecznych integrujących mieszkańców	0	6	0	0	Szt.	----
Działania aktywizacyjne skierowane do grup zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	Liczba operacji aktywizacyjnych skierowanych do grup defaworyzowanych	6	6	10	18	Szt.	166,66%
Realizacja wizyt studyjnych krajowych i zagranicznych w celu wymiany doświadczeń, kształtowania postaw pro obywatelskich, integracji i tworzenia kapitału społecznego	Liczba wizyt studyjnych	1	2	2	0	Szt.	200%
Cel szczegółowy 2 Wzmocnienie kapitału społecznego		Wskaźnik produktu				Jednostka miary	Realizacja kamień 2018
Wzmocnienie potencjału i współpraca organizacji pozarządowych	Liczba organizacji pozarządowych, które otrzymały wsparcie	12	12	12	12	Szt.	100%
Wspieranie aktywnego udziału społeczeństwa w procesie realizacji LSR.	Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	8	16	12	12	Szt.	150%
Zwiększenie ilości miejsc integracji społeczno-kulturalnych lub poprawa stanu wyposażenia obiektów już istniejących	Ilość utworzonych, rozbudowanych, wyposażonych miejsc integracji społecznej	2	7	12	13	Szt.	600%

Źródło: opracowanie biura LGD „Leśna Kraina Górnego Śląska”

Podsumowując, na obecnym etapie wdrażania LSR biorąc pod uwagę zrealizowane zadania i osiągnięte efekty – LGD nie identyfikuje zagrożenia związanego z brakiem możliwości osiągnięcia zaplanowanych wskaźników produktu i rezultatu do 2023 roku. Do końca 2018 roku złożonych zostało 198 wniosków na kwotę 21 418 078 zł, wybrano 93 wnioski na kwotę 10 908 354 zł oraz zawarte zostały 63 umowy na kwotę 6 436 199 zł.

2. Ocena wpływu LSR na kapitał społeczny

LGD w sposób szczególny angażowała się w rozwój kapitału społecznego na obszarze LSR. **Dzięki realizacji projektów LSR 12 organizacji pozarządowych otrzymało wsparcie w ramach celu 3 LSR - Budowa zintegrowanego, wykształconego i aktywnego społeczeństwa.** Przykładem ciekawego projektu z tego zakresu była operacja Gminy Rudziniec w kwocie 80 000 zł.

ZDJĘCIE 1 OPERACJA SZKOLENIOWA GMINY RUDZINIEC

Źródło: dokumentacja biura LGD LKGŚ

Badanie pokazało, że już na etapie pracy nad LSR zaobserwowano aktywność społeczną i wysoki stopień zaangażowania w pracę nad lokalną strategią skutkujące pozytywnie na rozwój kapitału społecznego. Kapitał społeczny ułatwia m.in. przekazywanie wiedzy i umiejętności, wspiera utrzymanie demokratycznego ładu społecznego, utrwala postawy obywatelskie, integruje z szerszą zbiorowością.

LEŚNA KRAINA GÓRNEGO ŚLĄSKA

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

– Raport z badania ewaluacyjnego –

Już sama praca nad opracowaniem lokalnej strategii skutkowałą pobudzeniem aktywności mieszkańców, którzy licznie uczestniczyli w spotkaniach konsultacyjnych prowadzonych podczas opracowywania LSR. Na tym etapie starano się przekonać mieszkańców obszaru do tego, iż działając razem, można przyczynić się do rozwiązania niektórych problemów swojego środowiska czy też społeczności lokalnej tak, aby na etapie wdrażania stworzonego dokumentu również aktywnie uczestniczyli oni w jego realizacji.

Podobnie jak na etapie programowania, tak na etapie wdrażania i realizacji LSR zaobserwować można było wysoką aktywność mieszkańców w zakresie działań animujących i sieciujących. Zarówno mieszkańcy jak i różnego rodzaju organizacje, instytucje chętnie uczestniczyli w działaniach organizowanych przez LGD; w działaniach *stricte* promocyjnych, jak też w informacyjnych, czy szkoleniowych. W okresie sprawozdawczym wskazano na ugruntowaną pozycję LGD, jako partnera dla gmin członkowskich w realizacji licznych projektów lokalnych. Przedstawiciele LGD zapraszani byli wielokrotnie do wystawiania stoiska promocyjnego, tak aby mieszkańcy danego obszaru mogli jeszcze bardziej poznać działalność stowarzyszenia, czy też zaangażować się w realizację działań organizowanych przez LGD.

Poniżej wyniki badania kwestionariuszowego z mieszkańcami wskazujące na udział mieszkańców w różnego rodzaju działaniach aktywizujących organizowanych zarówno przez Gminy członkowskie jak i samo Stowarzyszenie LGD. Badani mieszkańcy generalnie pokazują się jako osoby aktywne, zainteresowane sprawami lokalnymi, uczestniczące w wydarzeniach organizowanych przez Gminę lub inne podmioty.

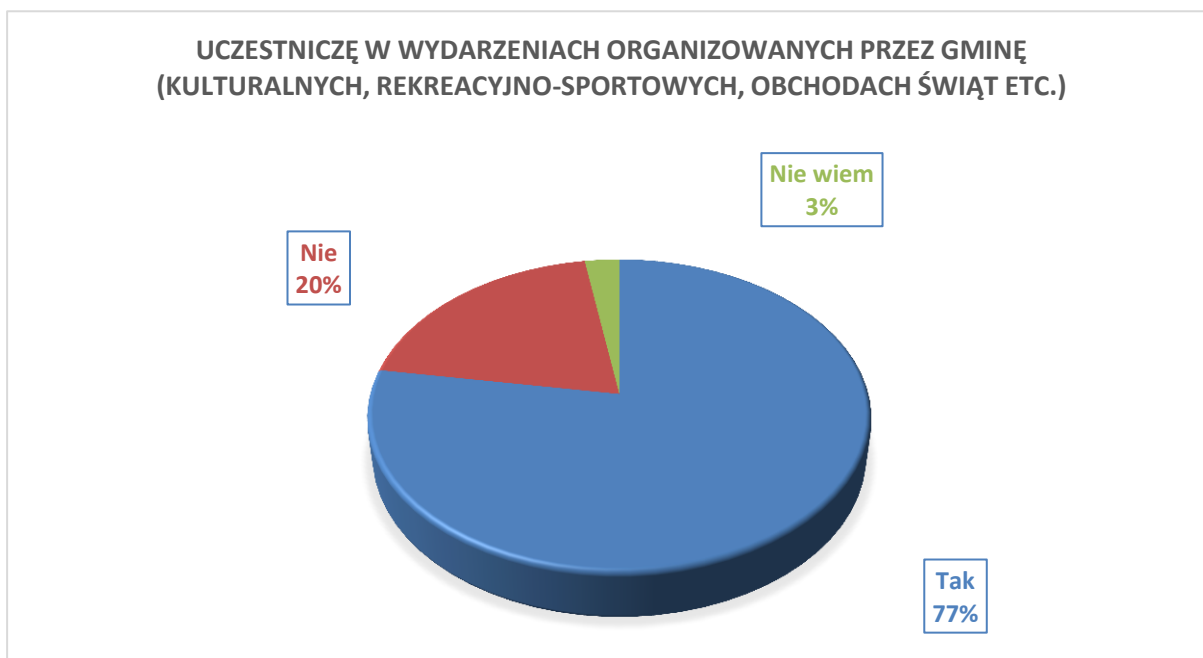
LEŚNA KRAINA GÓRNEGO ŚLĄSKA

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

– Raport z badania ewaluacyjnego –

WYKRES 3 PYTANIE O UCZESTNICTWO MIESZKAŃCÓW W WYDARZENIACH ORGANIZOWANYCH PRZEZ GMINĘ

Źródło: badanie CAWI mieszkańców obszaru LSR „Leśna Kraina Górnego Śląska”, n=472

38% badanych uczestniczy w przygotowaniu tych wydarzeń i jest czynnie zaangażowana w pracę w tym obszarze. Ciekawym wynikiem jest to, że badani w większości nie należą do stowarzyszeń ani kół gospodyń, co wskazywać może na zasadność podejmowania dodatkowych działań w celu formalizowania członkostwa w takich organizacjach działających na terenie gminy. Wyniki pokazują na silną podstawę dla prowadzenia działań w ramach rozwoju kapitału społecznego.

WYKRES 4 PYTANIE O PRZYNALEŻNOŚĆ MIESZKAŃCÓW DO ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Źródło: badanie CAWI mieszkańców obszaru LSR „Leśna Kraina Górnego Śląska”, n=472

Wzrost kapitału społecznego zaobserwowano również dzięki przyznawanym przez LGD dotacjom na realizację różnorodnych projektów, które skierowane były bezpośrednio lub pośrednio do mieszkańców danego obszaru. Dzięki takim przedsięwzięciom mieszkańcy zaczynają otwierać się na nowe działania i coraz bardziej angażować się w życie społeczne, a co za tym idzie również w kwestie związane z LGD. Badanie wykazało istotne znaczenie oddziaływania pośredniego operacji finansowanych za pośrednictwem LGD na rozwój kapitału społecznego głównie dzięki operacjom realizowanym przez wnioskodawców-GOPS-y aplikujące o środki na inwestycje w infrastrukturę społeczną.

Badanie ankietowe prowadzone na grupie mieszkańców obszaru LSR pokazało wysoki poziom kapitału społecznego mieszkańców. Większość z badanych aktywnie uczestniczy w wydarzeniach organizowanych przez gminę (kulturalnych, rekreacyjno-sportowych, obchodach świąt etc.) oraz potrafi wskazać najważniejsze atrakcje turystyczne w okolicy.

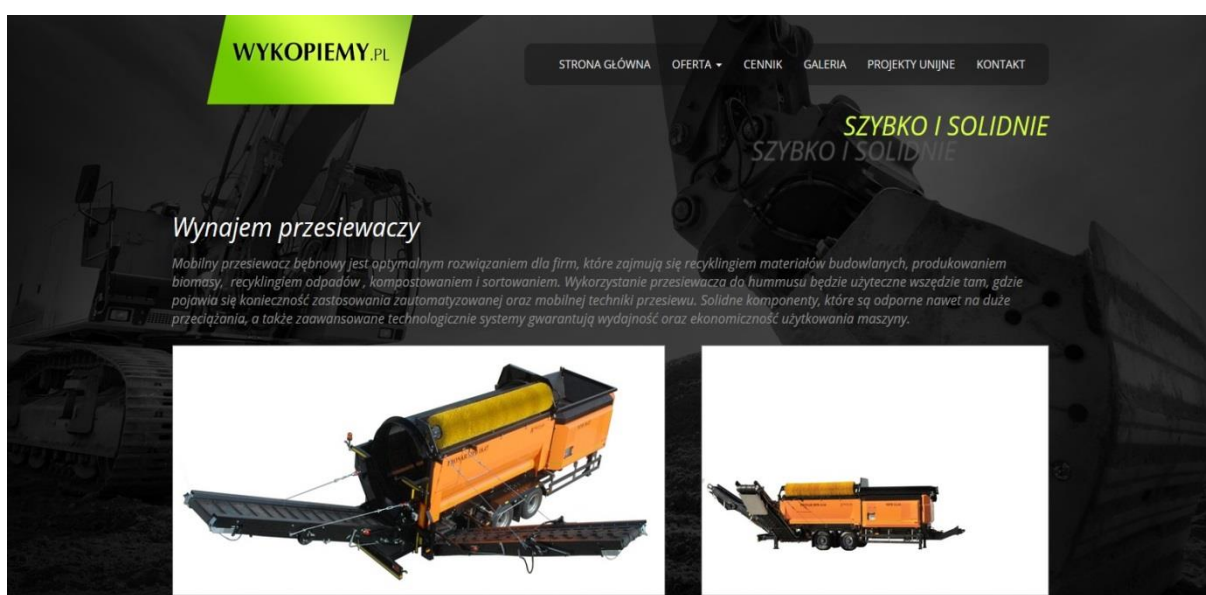
3. Ocena wpływu LSR na przedsiębiorczość

Badanie pokazało wysoki stopień realizacji celów LSR nakierowanych na rozwój przedsiębiorczości głównie dzięki dedykowanym temu środkom z PROW 2014-2020. Dzięki projektom LSR utworzonych zostało 70 nowych miejsc pracy.

Jednym z założeń LSR jest rozwój przedsiębiorczości na obszarze LGD. Przykładem ciekawego projektu w ramach Celu 1 LSR - Rozwój gospodarczy regionu oraz wzrost przedsiębiorczości wśród jego mieszkańców był projekt „*Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstwa oraz stworzenie nowych miejsc pracy poprzez zakup środków trwałych*” realizowany przez firmę WYKOPIEMY Piotr Bujara ul. Długa 6 42-674 Zbrosławice, Łubie. Wartość dotacji wyniosła 246 415 zł.

ZDJĘCIE 2 STRONA INTERENTOWA BENEFICJENTA ŚRODKÓW LSR W ZAKRESIE ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Źródło: www.wykopiemy.pl

Rekomenduje się kontynuację wsparcia w obszarze przedsiębiorczości z uwagi na wciąż aktualne potrzeby obszaru i mieszkańców w tym zakresie. Szczególnie ważne jest bowiem zapewnienie wsparcia przedsiębiorczości pośród wchodzących na rynek pracy młodszych pokoleń. Z uwagi na wysoki poziom wykorzystania środków PROW na przedsiębiorczość, rekomenduje się dostosowanie kwoty zaplanowanych do wydatkowania środków w stosunku do już zakontraktowanych środków.

Badanie kwestionariuszowe CAWI z mieszkańcami wykazało, że mieszkańcy pytani o ocenę dotychczas podejmowanych działań na rzecz możliwości zatrudnienia osób poza rolnictwem wskazywali na średnią ocenę; co prawda 27% badanych wskazało że ocenia takie działania dobrze, lecz już 31% nie miało jednoznacznego zdania, a 30% oceniło te działania źle lub bardzo źle. Podobne wyniki pokazała analiza na pytanie dotyczące programów skierowanych do osób poniżej 34 roku życia. Wyniki te pokazują, że dotychczasowa pomoc finansowa oferowana w ramach działań LSR może być nie w pełni satysfakcjonująca dla

potencjalnych wnioskodawców zainteresowanych rozpoczęciem działalności gospodarczej.

Czynnikiem zewnętrznym wpierającym podejmowane przez LGD działania w zakresie przedsiębiorczości są zmiany w przepisach regulujących sytuację nowych przedsiębiorców. Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców uchyliła wcześniej obowiązującą ustawę z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej. Ustawa Prawo przedsiębiorców wprowadza nie tylko szereg ułatwień dla przedsiębiorców, lecz także szereg zasad, które w założeniu mają uprościć prowadzenie działalności gospodarczej. Pośród tych ułatwień i nowych zasad prowadzenia działalności gospodarczej należy wskazać te szczególnie korzystne dla nowych przedsiębiorców⁶. Kolejną zmianą stwarzającą dogodne warunki dla prowadzenia działalności gospodarczej było wprowadzenie tzw. Ulgi na start, czyli zwolnienia ze składek ZUS w okresie pierwszych 6 miesięcy prowadzenia działalności gospodarczej.

W badanym okresie wdrażania LSR nastąpiły również zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej dotyczącej rozwoju przedsiębiorczości. Analiza danych GUS⁷ wskazuje, że w 2017 r. w województwie śląskim odnotowano wzrost w skali roku (wyższy niż w 2016 r.) przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw. W końcu grudnia 2017 r. w województwie śląskim sytuacja na rynku pracy była korzystniejsza niż w końcu grudnia 2016 r. W ujęciu rocznym zanotowano spadek ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych oraz stopy bezrobocia. W ciągu 2017 r. liczba osób wyłączonych z ewidencji przewyższała liczbę nowo zarejestrowanych bezrobotnych. W końcu 2017 r. na 1 ofertę pracy przypadało mniej bezrobotnych niż przed rokiem. Rok 2017 był czwartym, w którym wystąpił spadek liczby bezrobotnych (według stanu w końcu roku), zarówno w województwie śląskim, jak i w kraju, po odnotowanym wzroście liczby bezrobotnych w latach 2010-2013 w skali roku.

Powyższe czynniki wskazują na możliwe ograniczenie grupy mieszkańców potencjalnie zainteresowanych premią w obecnej postaci i wysokości 55 tys. zł. **Dzieje się to przede wszystkim z powodu poprawy sytuacji osób bezrobotnych poprzez krajowe programy**

⁶ Korzystne dla przedsiębiorców nowe zasady postępowania wynikające z przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców:

- zasada co nie jest prawem zabronione jest dozwolone, zasada uczciwej konkurencji i poszanowania dobrych obyczajów oraz słuszych interesów innych przedsiębiorców i konsumentów, a także poszanowania i ochrony praw i wolności człowieka,
- zasada domniemania uczciwości przedsiębiorcy,
- zasada rozstrzygania wątpliwości faktycznych na korzyść przedsiębiorcy,
- zasada korzystnej/przyjaznej interpretacji przepisów,
- zasada prowadzenia postępowania w sposób budzący zaufanie do przedsiębiorcy,
- zasada odpowiedzialności funkcjonariuszy publicznych,
- zasada stosowania się do utrwalonej praktyki rozstrzygania spraw,
- zasada dostępu przedsiębiorcy do informacji.

⁷ Por. Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa śląskiego w 2017 r. GUS Katowice 2018

socjalne w tym przede wszystkim rządowy program 500+ oraz większej szansy na podjęci pracy najmniej.

Dodatkowym czynnikiem negatywnie wpływającym na zainteresowaniem wsparciem w dotychczasowej wysokości jest konkurencja programów pomocowych dostępnych w Urzędzie Pracy. Każdy początkujący przedsiębiorca planujący założenie własnej działalności gospodarczej może starać się o dotacje z urzędu pracy, które stanowią formę walki z bezrobociem. Ogromnym plusem takiej dotacji jest fakt, iż jest ona bezzwrotna. Ponadto przyszły przedsiębiorca już po pozytywnej decyzji otrzymuje dotacje raczej szybko oraz jest ona wypłacana z góry - bez konieczności ponoszenia uprzednich wydatków z własnej kieszeni. Wysokość dotacji z urzędu pracy zależy od możliwości finansowych danego urzędu. Jednak w praktyce jest to maksymalnie sześciokrotność przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, czyli ok 25 tys. zł. Kwota ta jest, co prawda o połowę mniejsza niż oferowana w ramach wsparcia ze środków PROW 2014-2020 na poziomie 55 tys. zł, lecz obciążenia administracyjne związane z jej pozyskaniem jest znacznie mniejsze niż te które obowiązują przy ubieganiu się o wsparcie za pośrednictwem LGD; przykładowo poprzez brak konieczności opracowania biznesplanu operacji z prognozą na 2 lata od otrzymania premii i szybszy okres rozpatrywania wniosku pomocowego.

Powyższe dane wskazują na zmniejszenie się liczby osób zainteresowanych wsparciem w postaci premii na podjęcie działalności gospodarczej w obecnej postaci. Zasadne będzie dokonanie zmiany w celu zwiększenia konkurencyjności premii z innymi dostępnymi na rynku lokalnym środkami pomocowymi. Oferowane wsparcie powinno zatem ulec zwiększeniu w stosunku do obecnego bazowego stanu w kwocie 55 tys. zł, aby pozostało atrakcyjne dla młodych przedsiębiorców. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom potencjalnych beneficjentów zasadne będzie zwiększenie kwoty premii na rozpoczęcie działalności gospodarczej z 55 tys. na 85 tys. Wiązać się to będzie jednak ze zmniejszeniem przyjętej wartości docelowej wskaźnika produktu (70 rozpoczętych działalności gosp.).

4. Ocena wpływu LSR na turystykę i dziedzictwo kulturowe

Zaobserwowano realny wpływ LSR na budowanie lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego. **Dzięki środkom LSR powstało 20 nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej.** Działania w tym zakresie realizowane były w ramach celu 2 LSR - Rozwój turystyczny obszaru w oparciu o walory przyrodnicze i kulturalne.

LGD udzielało wsparcia głównie gminom na przebudowę ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury kulturalnej, turystycznej lub rekreacyjnej. W ramach ogłaszanych naborów

powstały liczne obiekty infrastruktury. Efektem realizowanych w ramach LSR operacji było w szczególności stworzenie aplikacji do zarządzania ruchem turystycznym prezentującym cenne obszary przyrodnicze na obszarze LSR. Analiza jakościowa przeprowadzona w ramach badania pozwoliła na rekomendowanie kierunków w jakich należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego. Z przeprowadzonej diagnozy oraz analizy SWOT wynika, że obszar gmin członkowskich LGD posiada unikatowe walory turystyczne, które wraz z odpowiednim wykorzystaniem czynników zewnętrznych mogą wpłynąć na poprawę jej atrakcyjności turystycznej.

Badania terenowe wskazały na zasadność wsparcia kompleksowych projektów z zakresu gospodarki turystycznej. Przez gospodarkę turystyczną należy natomiast rozumieć całość różnorodnych funkcji gospodarczych i społecznych rozwijanych w celu zaspokajania potrzeb związanych z zapotrzebowaniem na szeroko rozumiane produkty turystyczne. Możliwości rozwoju gospodarki turystycznej na obszarze LSR nie należy rozpatrywać w oderwaniu od regionu, wiadomo bowiem że zasięg przestrzenny produktów turystycznych, zazwyczaj ponadregionalny, narzuca konieczność kojarzenia funkcji turystycznej z takimi samymi w skali regionu. Konieczne jest więc prowadzenie odpowiednich działań, sprzyjających maksymalnemu wykorzystaniu walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych, a zagospodarowanie turystyczne powinno gwarantować utrzymanie swoistego uroku obszaru LSR. Przykładem projektu w tym zakresie jest operacja „Przebudowa i adaptacja budynku gospodarczego na magazyn sprzętu turystycznego oraz salę rekreacyjną” – Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Łagiewniki Małe zrealizowana w kwocie dotacji 94 679 zł.

ZDJĘCIE 3 DOBRA PRAKTYKA OPERACJI W ZAKRESIE TURYSTYKI I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Źródło: dokumentacja biura LGD LKGŚ

W zakresie infrastruktury gminnej aspektem wymagającym wsparcia w obszarze ochrony środowiska i potencjału przyrodniczego będzie wykorzystanie potencjału przyrodniczego obszaru LSR jako miejsca spędzania wolnego czasu i turystyki kulturowej i weekendowej.

LEŚNA KRAINA GÓRNEGO ŚLĄSKA

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

– Raport z badania ewaluacyjnego –

5. Ocena wpływu LSR na grupy defaworyzowane

Badanie pokazało, że zakres potrzeb społecznych mieszkańców i obszaru LSR był wynikiem gruntowych studiów skutkujących opracowaniem pogłębionej diagnozy tego zjawiska na obszarze LSR.

Zidentyfikowano silną ingerencję czynników rynkowych wynikających z ożywienia rynku pracy (takich jak większa liczba ofert pracy na obszarze LSR) oraz czynników prawnych związanych ze zwiększonym wsparciem rodzin w polityce społecznej (takich jak Programu Rodzina 500+ i zwiększenie świadczenia z funduszu alimentacyjnego) na skuteczność osiągania wskaźnika efektywności zatrudnieniowej, wyrażanej wskaźnikiem produktu Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie.

Analizy prowadzone na potrzeby badania wskazały, że problematyczne będzie dla beneficjenta Programu utrzymanie jednocześnie kryterium dochodowego świadczenia z programu 500 plus jak również efektywności zatrudnionej. W efekcie niektórzy przedsiębiorcy będą mogli mieć problemy za zatrudnieniem pracowników, pracownicy nie będą zainteresowani przyjęciem posady - z uwagi na zagrożenie odebrania części świadczenia przyznanego w ramach programu rządowego.

6. Ocena wpływu LSR na innowacyjność

Dzięki zastosowaniu kryterium innowacyjności dokonano wyboru projektów innowacyjnych. Głównym typem projektów innowacyjnych była innowacyjność produktowa polegająca na wprowadzaniu wyrobów lub usług, które były nowe lub znacząco udoskonalone. Pośród projektów innowacyjnych wskazano szczególnie na operacje młodych przedsiębiorców. Przykładem innowacyjnych projektów wspartym ze środków LGD był projekt „*Rozpoczęcie działalności gospodarczej pod firmą IDZIE TO ZROBIĆ*”.

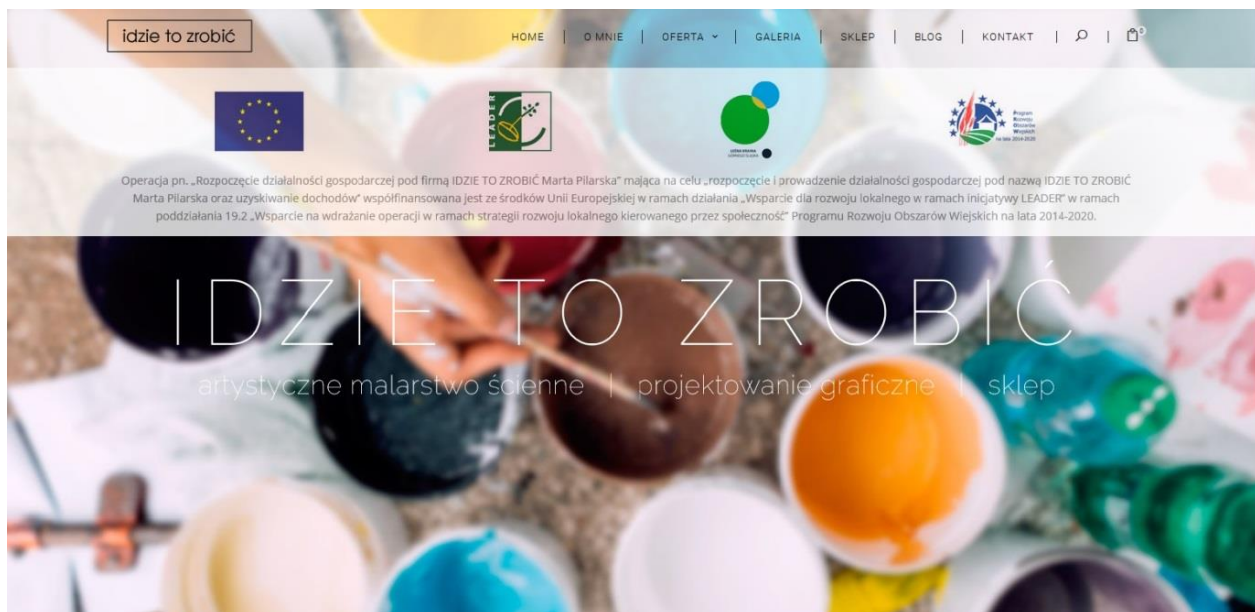
LEŚNA KRAINA GÓRNEGO ŚLĄSKA

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

- Raport z badania ewaluacyjnego -

ZDJĘCIE 4 DOBRA PRAKTYKA W ZAKRESIE OPERACJI INNOWACYJNYCH

Źródło: dokumentacja biura LGD LKGŚ

7. Ocena realizacji projektów współpracy

Badanie wykazało wysoką skuteczność działania „wdrożenie projektów współpracy realizowanych przez LGD”. W dniu 15 lutego 2018r. w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego LGD podpisało wspólnie z Partnerem LGD „Brynica to nie granica” umowę przyznania pomocy na realizację projektu współpracy pn. „Stwórzmy Razem Markę Lokalną”. W ramach operacji realizowano liczne Festiwale Produktów Lokalnych.

ZDJĘCIE 5 LOGO PROJEKTU WSPÓŁPRACY PN. „STWÓRZMY RAZEM MARKĘ LOKALNĄ”.

Źródło: <http://www.lgd-brynica.pl/index.php?projekt-wspolpracy>

W dniach 26 -27 kwietnia 2018 roku odbyło się szkolenie wyjazdowe zorganizowane dla zwycięzców oraz laureatów konkursu „Pomysł na produkt lokalny”. Natomiast 25-26 maja 2018 r. odbył się wyjazd studyjny do Sandomierza zorganizowany w ramach projektu współpracy „Stwórzmy Razem Markę Lokalną”. Wzięli w nim udział zwycięzcy i laureaci konkursu „Pomysł na produkt lokalny” oraz przedstawiciele Stowarzyszenia LGD „Leśna Kraina Górnego Śląska” i LGD „Brynica to nie granica”. Jego celem było poznanie lokalnych produktów, pracowni, technik wytwarzania, a także okolicznych miejsc dziedzictwa kulturowego i atrakcji turystycznych w Sandomierzu i okolicach. Poza tym w dniu 16 maja 2018 r. w Pawonkowie odbyła się Gala finałowa rozdania statuetek i certyfikatów MARKI LOKALNEJ w konkursie „Pomysł na produkt lokalny”.

W celu usprawnienia współpracy w ramach realizacji projektów współpracy zasadne będzie wypracowania rozwiązania zaliczenia do kosztów kwalifikowanych projektu również kosztów nawiązania współpracy i animacji pomiędzy przyszłymi partnerami.

8. Ocena procesu wdrażania LSR

Badanie wykazało, że realizacja finansowa i rzeczowa LSR przebiega pomyślnie. Wartości docelowe wskaźników zostały określone proporcjonalnie do planowanej wielkości zaangażowania środków finansowych. Badania terenowe pokazały, że w ocenie niektórych beneficjentów pomocy procedury wdrożeniowe LGD związane przede wszystkim z pozyskaniem środków były zbyt skomplikowane. Ocena taka była jednak powierzchowna. Przykładem na skuteczność działań proceduralnych przyjętych do realizacji w LSR była chociażby ocena beneficjenta projektu wybranego do analizy studium przypadku – Wrzyciel Teodor- Zakład Wielobranżowy „RENOMAT”- Karczma Koszvice. Dzięki wsparciu w wysokości 52 500 zł (całkowita wartość operacji 75 000 zł) dokonano modernizacji sali bankietowej w lokalu oraz poszerzono wachlarz usług świadczonych przez restaurację. W wyniku realizacji operacji, oprócz tradycyjnych imprez okolicznościowych, możliwa będzie obecnie organizacja innowacyjnych warsztatów kulinarnych⁸.

⁸ Planowane są warsztaty z nowoczesnej kuchni molekularnej, gdzie przybliżana najbardziej innowacyjne techniki serwowania potraw takie jak: Sous vide – czyli poddanie produktu stosunkowo niskiej (nie przekraczającej 90 stopni) obróbce cieplnej w szczelnym worku próżniowym; Mrożenie w ciekłym azocie, które pozwala nam na otrzymywanie innych struktur podawanych potraw zmrożonych do temperatury ok 196 o C; Sferyfikacja - jest to jedna z najbardziej popularnych metod, pozwalająca nam z prawie każdego płynu stworzyć kuleczkę otoczoną błoną o średnicy od 1mm do 4cm; Piankowanie - metoda polegająca na wymieszaniu niemalże każdego płynu smakowego (sok owocowy, mleko) z lecytyna sojową i ubiciu na sztywną i trwałą pianę smakową.

LEŚNA KRAINA GÓRNEGO ŚLĄSKA

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

– Raport z badania ewaluacyjnego –

ZDJĘCIE 6 OPERACJA MODERNIZACJA SALI BANKIETOWEJ W LOKALU KARCZMA-KOSZWICE

Źródło: dokumentacja projektowa beneficjenta udostępniona na potrzeby Warsztatu refleksyjnego LGD w styczniu 2019 roku

W ocenie beneficjenta kluczowym wnioskiem wynikającym z wdrożenia operacji w kontekście proceduralnym jest zalecenie „*Nie bójmy się pytać i ciągle doksztalcać w zakresie projektu. LGD oraz UM chcą nam pomóc w realizacji projektu – nie traktujmy ich jak wrogów*”.

Zasadne będzie kontynuowanie współpracy z SW w celu wypracowania rozwiązań do redukcji nadmiernych obciążeń administracyjnych związanych z ubieganiem się o środki pomocowe za pośrednictwem LGD.

9. Wartość dodana podejścia LEADER

Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) jest jednym z nowych instrumentów terytorialnych wprowadzonych przez KE, choć w dużej mierze bazującym na tym stosowanym w podejściu LEADER. RLKS miał na celu włączenie społeczności lokalnych w inicjowanie i realizację w sposób partycypacyjny działań rozwojowych, odpowiadających na

lokalne wyzwania społeczne, środowiskowe i ekonomiczne, poprzez powołanie na określonym terytorium lokalnych grup działania oraz opracowanie i realizację lokalnych strategii rozwoju (LSR). **Wyniki badania pokazują wpływ działań LGD na rozwój lokalnej społeczności.**

Mieszkańcy pytani w badaniu kwestionariuszowym w większości wskazywali, że **gmina w której zamieszkują jest dobrym miejscem do życia**, w którym mogą realizować wszystkie swoje podstawowe potrzeby. **Na uwagę zasługują jednak wskazywane problemy ważne dla mieszkańców dotyczące braku perspektyw zawodowych niezwiązanych z pracą fizyczną.** Sytuacja ta powinna wskazać na zasadność prowadzenia działań aktywizujących i promocyjnych przez samorządy w celu większego utożsamienia mieszkańców z miejscem zamieszkania.

Ankietowani generalnie pozytywnie oceniają miejsce zamieszkania, szczególnie wysoko oceniając infrastrukturę i ofertę sportową i rekreacyjną oraz atrakcyjność turystyczną gminy; natomiast nisko oceniono działania i usprawnienia podejmowane na rzecz osób niepełnosprawnych oraz możliwości zatrudnienia poza rolnictwem.

WYKRES 5 PYTANIE O OCENĘ ZMIAN W SYTUACJI NA OBSZARZE GMINY KTÓRĄ ZAMIESZKUJĄ BADANI

Źródło: badanie CAWI mieszkańców obszaru LSR „Leśna Kraina Górnego Śląska”, n=472

LEŚNA KRAINA GÓRNEGO ŚLĄSKA

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

– Raport z badania ewaluacyjnego –

Badanie pokazuje pozytywną ocenę warunków życia w gminie, głównie w zakresie oceny infrastruktury rekreacyjnej i kulturowej. Gorzej ocenione zostały możliwości działań na rzecz aktywizacji bezrobotnych i znalezienia zatrudnienia poza rolnictwem. Pośród kwestii problemowych na terenie obszaru LSR wskazywano m.in. brak dostępu do infrastruktury technicznej oraz smog, osady ściekowe aplikowane na polach bez umiaru i bez kontroli, hałas w miejscu zamieszkania oraz ograniczony dostęp do kanalizacji.

Analiza obszarów aktywności LGD wskazuje trzy typy potencjałów na który realizacja LSR miała wpływ: społeczny (1), gospodarczy (2) oraz infrastrukturalny (3).

Potencjał społeczny – na obecnym etapie realizacji LSR nie można jeszcze ocenić potencjału w tym zakresie (dopiero zostały podpisane umowy na realizację projektów). Widoczny jest natomiast potencjał społeczny podmiotów i mieszkańców obszaru LGD, który powstał podczas przygotowania LSR (wysoki poziom partycypacji społecznej – zestawienie w LSR) i w wyniku zrealizowanych wyjazdów studyjnych w celu poznania dobrych praktyk, szkoleń, konsultacji i doradztwa. Powyższy potencjał jest aktywnie wykorzystywany przez LGD w trakcie aktualizacji LSR i innych dokumentów strategicznych oraz oceny i wyboru operacji.

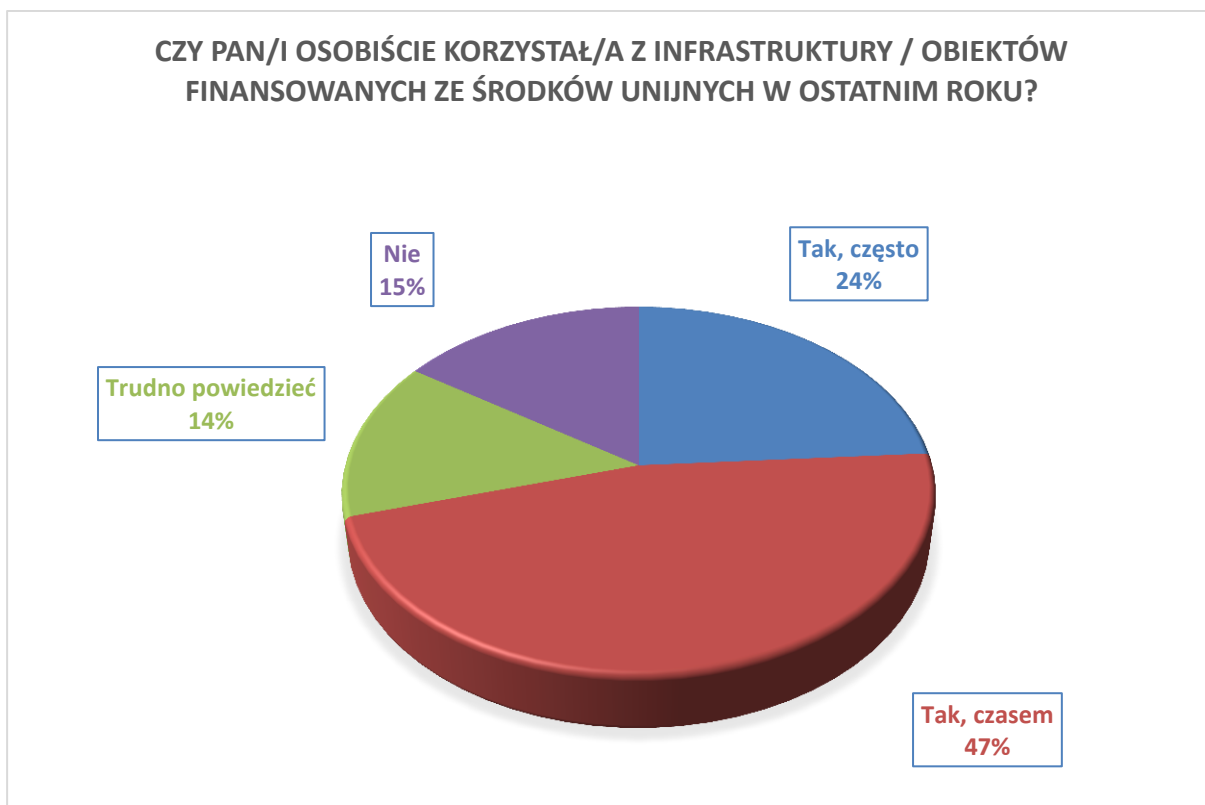
Potencjał Gospodarczy – w ramach zrealizowanych naborów wsparto utworzenie nowych podmiotów gospodarczych oraz przyczyniono się do wzrostu zatrudnienia w trzech przedsiębiorstwach. Wytworzony potencjał w tym zakresie wzmocnił obszar gospodarczy szczególnie w sferze usług turystycznych i około turystycznych różnicując ofertę w tym zakresie często o produkty innowacyjne.

Potencjał infrastrukturalny - w wyniku przeprowadzonego konkursu w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na operacje z zakresu Budowy lub przebudowy ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej zawarte zostały umowy na stworzenie licznych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.

Rezultaty badań gabinetowych potwierdzają wyniki badań terenowych z mieszkańcami. Większość z badanych jest świadoma wsparcia unijnego kierowanego na projekty infrastrukturalne; mieszkańcy deklarowali korzystanie z tych obiektów.

WYKRES 6 PYTANIE O KORZYSTANIE Z INFRASTRUKTURY / OBIEKTÓW FINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW UNIJNYCH W OSTATNIM ROKU

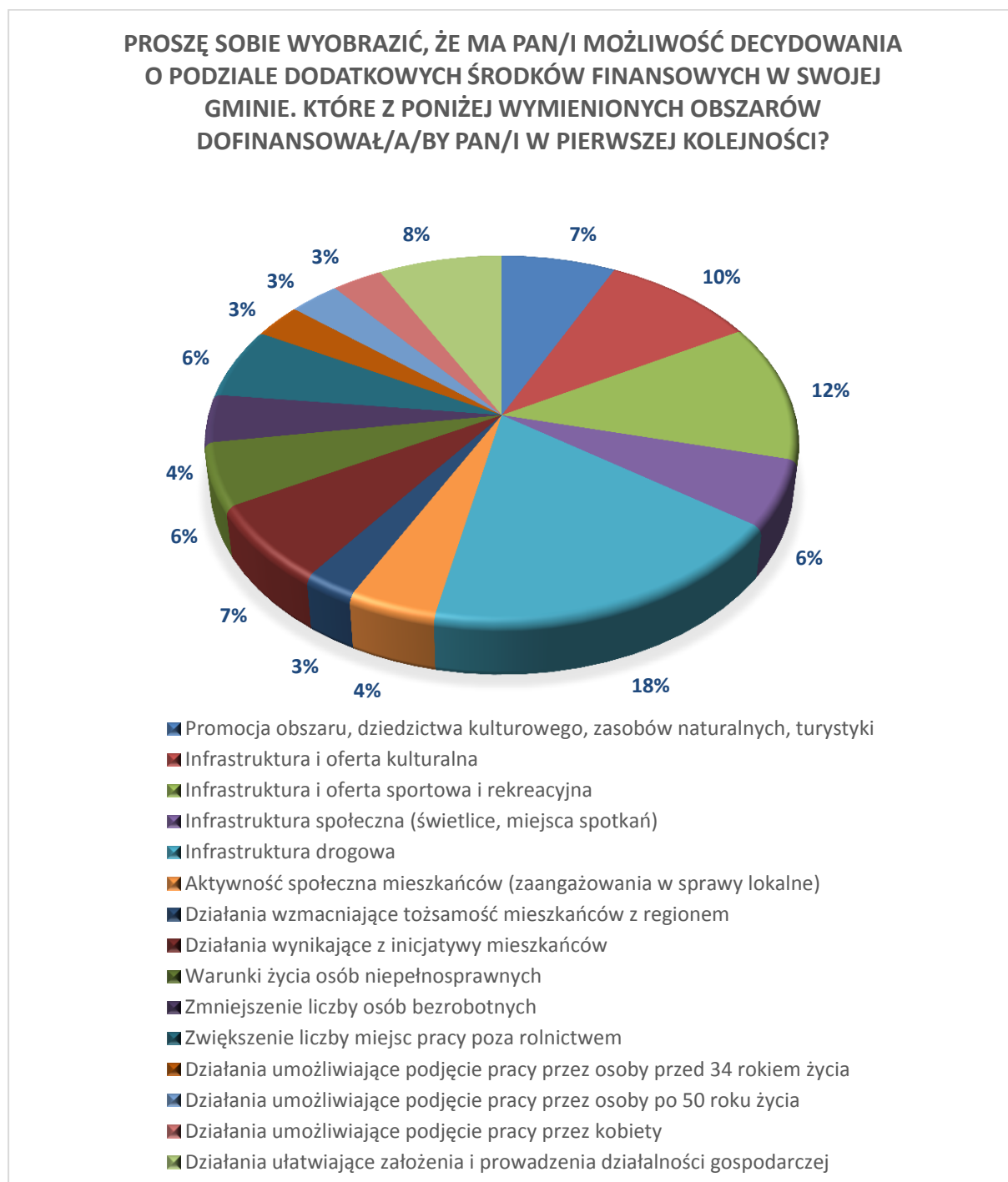
Źródło: badanie CAWI mieszkańców obszaru LSR „Leśna Kraina Górnego Śląska”, n=472

W ocenie 68% badanych projekty związane z poprawą infrastruktury cieszą się zainteresowaniem mieszkańców. Niepokoić może, że blisko 5% badanych deklaroowało, że projekty te nie cieszą się zainteresowaniem mieszkańców, co powinno dać do zrozumienia władzom lokalnym inwestującym środki w projekty infrastrukturalne, aby wyasygnować również środki na promocję tych operacji.

Mieszkańcy poproszeni o wskazanie możliwych kierunków wsparcia dodatkowymi środkami unijnymi zadeklarowali, że ewentualne dodatkowe środki wsparcia unijnego w pierwszej kolejności kierowaliby na projekty infrastruktury drogowej, w dalszej kolejności na infrastrukturę rekreacyjną i kulturalną.

**WYKRES 7 PYTANIE O MOŻLIWOŚĆ WSKAZANIA OBSZARÓW PROBLEMOWYCH W GMINIE
GDZIE NALEŻAŁOBY SKIEROWAĆ EWENTUALNE DODATKOWE ŚRODKI POMOCY
ZEWNĘTRZNEJ**

Źródło: badanie CAWI mieszkańców obszaru LSR „Leśna Kraina Górnego Śląska”, n=472

Badanie pokazało wpływ LSR na poprawę komunikacji pomiędzy różnymi podmiotami, budowanie powiązań między nimi i sieciowanie. Dzięki wsparciu infrastruktury społecznej

umożliwiona została kontynuacja działań na poziomie gminy dotycząca podmiotów współpracujących na poziomie lokalnym. W ocenie uczestniczących w badaniu przedstawicieli LGD szczególnym walorem podejścia LEADER było nawiązanie współpracy między samorządem a stroną społeczną w ramach struktur lokalnej grupy działania.

10. Ocena funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania

W ramach aktywizacji mieszkańców LGD organizowano liczne szkolenia i spotkania z wnioskodawcami. Poniżej zaprezentowano zestawienie danych monitorujących za 2018 rok:

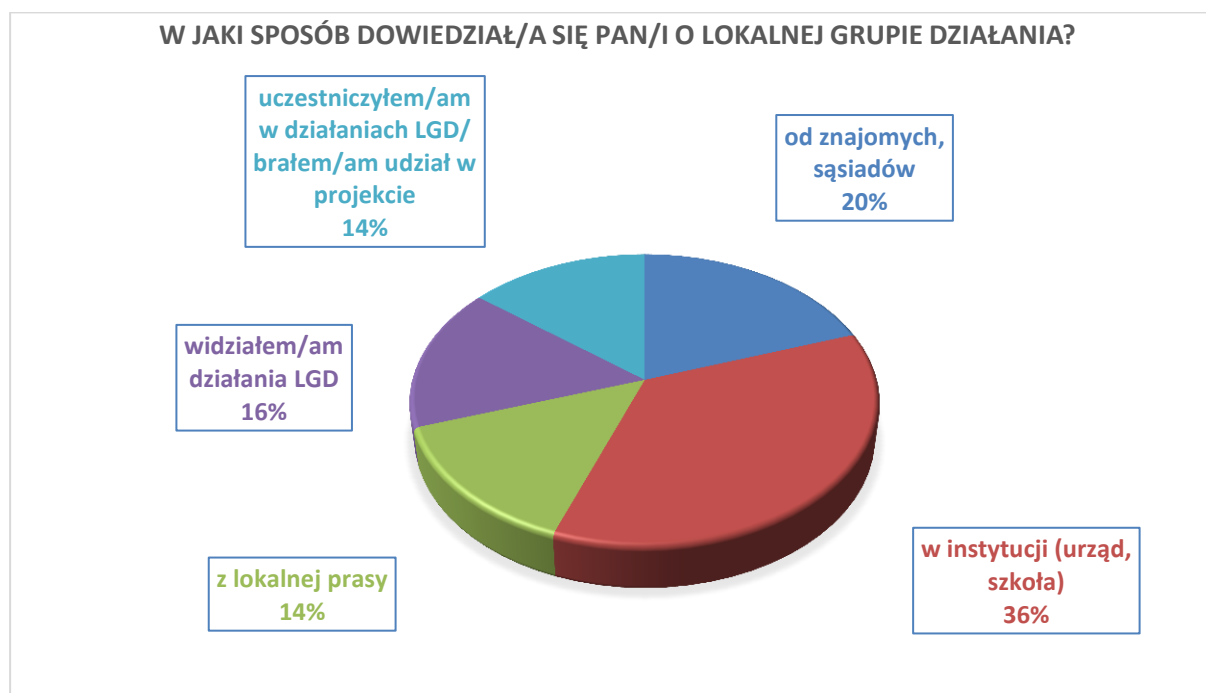
TABELA 3 ZESTAWIENIE GŁÓWNYCH WSKAŹNIKÓW AKTYWIZACJI MIESZKAŃCÓW OBSZARU LSR W 2018 OKU

Liczba podmiotów którym udzielono doradztwa	Spotkania informacyjno-szkoleniowe	Ilość uczestników na spotkaniach
353	4	206

Źródło: biuro LGD „Leśna Kraina Górnego Śląska”

Badanie kwestionariuszowe prowadzone pośród mieszkańców wykazało bardzo wysoką rozpoznawalność LGD w lokalnej społeczności. **Badani generalnie znają LGD, 60% ankietowanych udzieliło odpowiedzi twierdzącej.** Badanie nie pokazało głównego źródła informacji o działaniach LGD w sposób równomierny wskazując na tradycyjne kanały informacji i osobisty udział w wydarzeniach organizowanych przez LGD.

WYKRES 8 PYTANIE O ŹRÓDŁO INFORMACJI O LOKALNEJ GRUPIE DZIAŁANIA

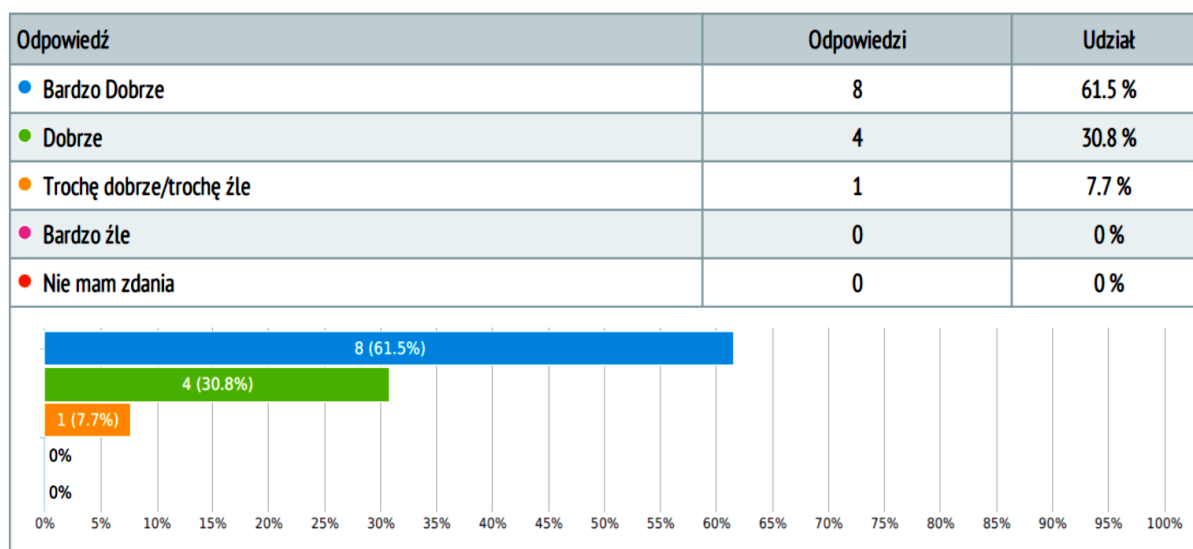

Źródło: badanie CAWI mieszkańców obszaru LSR „Leśna Kraina Górnego Śląska”, n=472

Wysoki poziom oceny działalności wskazali również członkowie stowarzyszenia w badaniu ankietowym.

WYKRES 9 JAK OCENIA PAN/I OGÓLNIĘ DZIAŁALNOŚĆ LGD W UBIEGŁYM 2018 ROKU?

Źródło: badanie CAWI członków stowarzyszenia, n=13

Analiza wyników ankiet kierowanych do wnioskodawców wskazywała na **bardzo dobry poziom organizacji działań, przygotowanie osób przeprowadzających szkolenia i opracowywanych materiałów szkoleniowych**. Członkowie LGD pytani o propozycje działań usprawniających działanie LGD wskazywali na konieczność zwiększenia aktywności członków, ich uczestnictwo w walnych zebraniach, wspólnej wymiany doświadczeń i współpracy członków stowarzyszenia. Członkowie LGD wskazywali, że działalność jest widoczna szczególnie na różnego rodzaju targach oraz wydarzeniach gminnych i pojawiała się na portalach informacyjnych. Oceniono, że działań tych było zdecydowanie więcej niż w 2017 r. **Informacje były w ocenie członków LGD przejrzyste i czytelne.**

LGD realizowała, ciesząc się dużym zainteresowaniem wnioskodawców, spotkania informacyjno-szkoleniowe z mieszkańcami przed naborami. Przykładem może być spotkanie 27 lutego 2018 roku w Bibliotece Publicznej w Sośnicowicach, w którym udział wzięło blisko 100 osób.

LEŚNA KRAINA GÓRNEGO ŚLĄSKA

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

- Raport z badania ewaluacyjnego -

ZDJĘCIE 7 SPOTKANIE INFORMACYJNO-SZKOLENIOWE Z MIESZKAŃCAMI PRZED NABORAMI

Na szczególną uwagę zasługuje wysoka jakość prowadzonych działań promocyjnych za pośrednictwem nowoczesnych metod komunikacji jak media społecznościowe i czytelna strona internetowa LGD oraz liczne publikacje informacyjne, np.

Poradnik realizacji operacji

LEŚNA KRAINA GÓRNEGO ŚLĄSKA

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

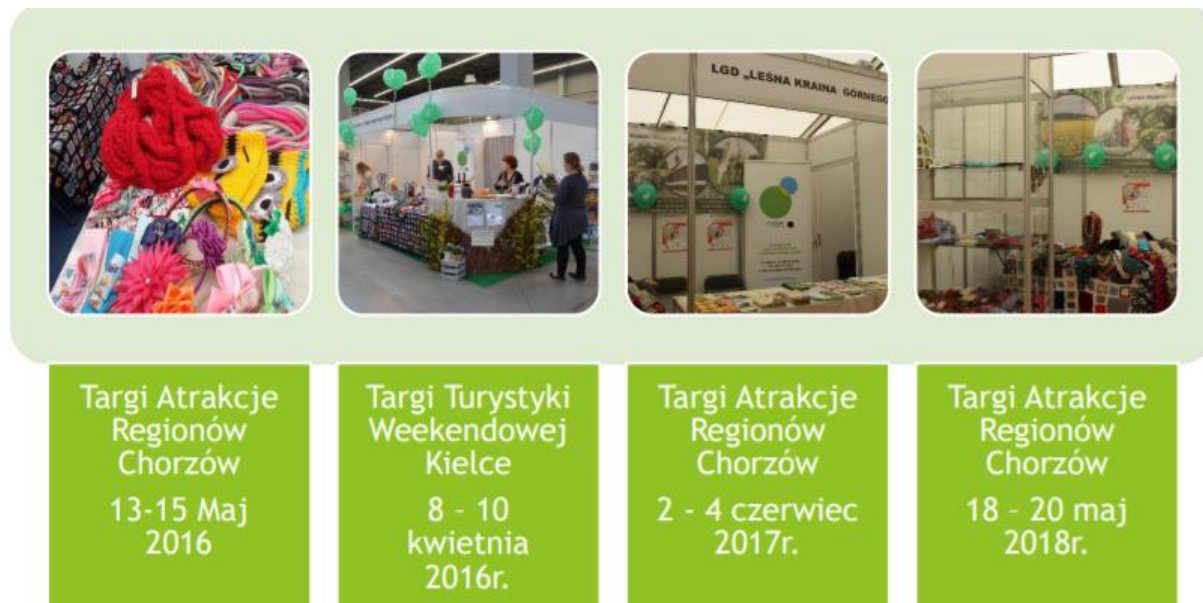
- Raport z badania ewaluacyjnego -

Biuletyn „Wieści z Leśnej Krainy”

LGD uczestniczyły również w targach branżowych.

Udział w Targach Kielce i Chorzów

Targi Atrakcje Regionów Chorzów

13-15 Maj 2016

Targi Turystyki Weekendowej Kielce

8 - 10 kwietnia 2016r.

Targi Atrakcje Regionów Chorzów

2 - 4 czerwiec 2017r.

Targi Atrakcje Regionów Chorzów

18 - 20 maj 2018r.

LEŚNA KRAINA GÓRNEGO ŚLĄSKA

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

- Raport z badania ewaluacyjnego -

Święta Lasu:

10 kwietnia 2018 r. podczas konferencji Klastra Energii w Zbrostawicach nastąpiło uroczyste podpisanie Porozumienia o utworzeniu Klastra Energii „Zielona Energia Leśnej Krainy”. Na dokumencie złożyli podpisy przedstawiciele Stowarzyszenia LGD „Leśna Kraina Górnego Śląska” oraz Gmin: Kochanowice, Zbrostawice, Krupski Młyn, Tworóg i Pawonków. Przyjęto załączony do porozumienia regulamin klastra i od tego dnia weszło w życie założenie o inicjatywie klastrowej.

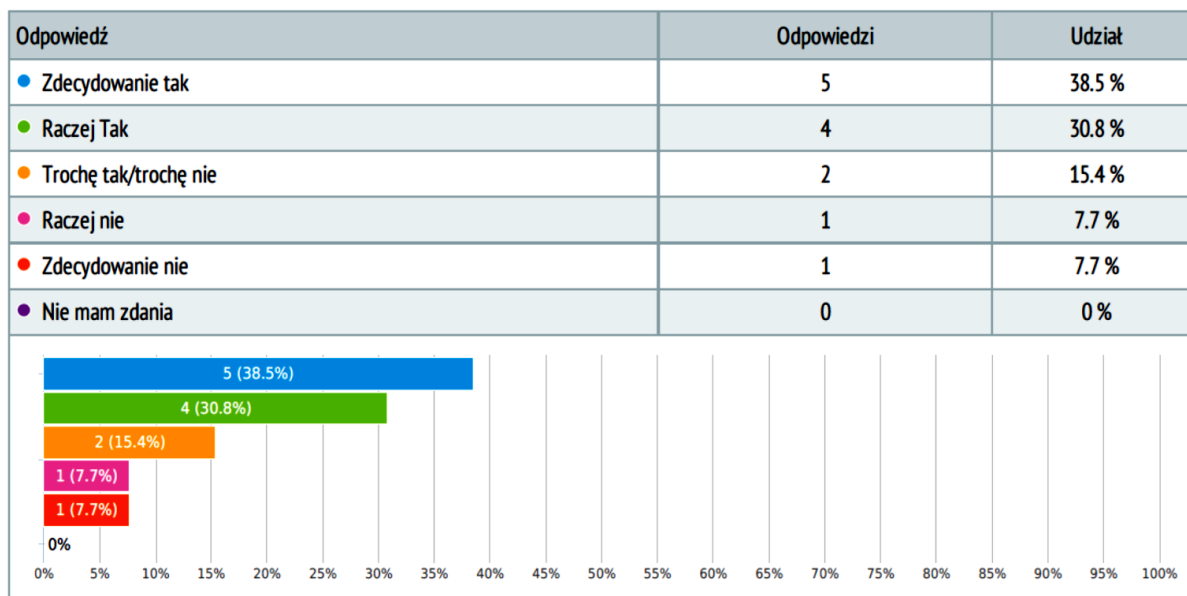
Członkowie LGD w ogromnej większości (96%) pozytywnie ocenili reprezentację podmiotów z obszaru działania LGD pod względem sektorowym, instytucjonalnym, geograficznym, społecznym. **Został wykorzystany potencjał członków Stowarzyszenia poprzez doświadczenie, wiarygodność, wykształcenie i zaangażowanie.**

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

- Raport z badania ewaluacyjnego -

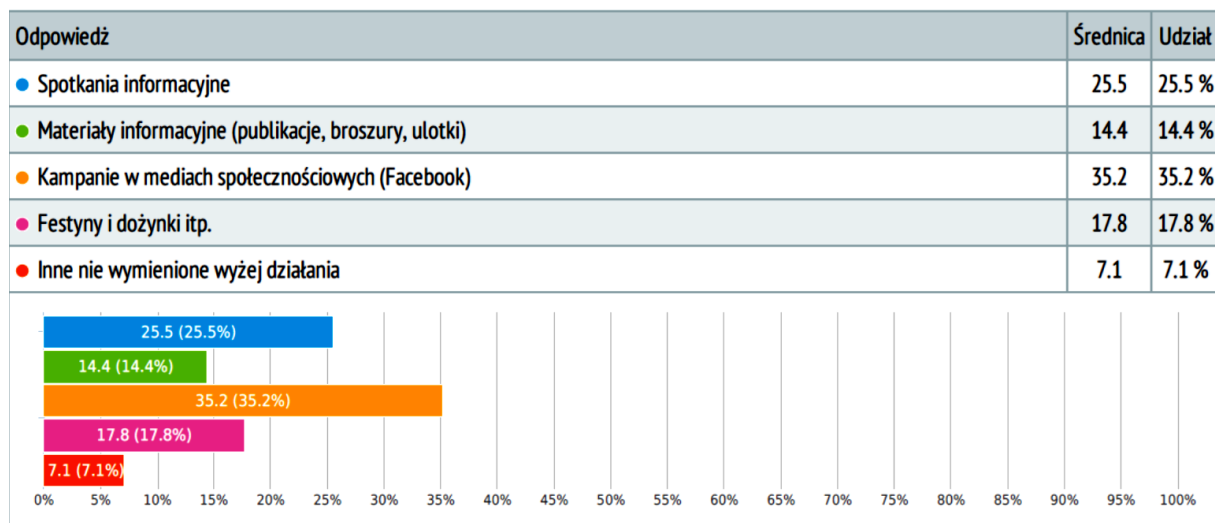
WYKRES 10 CZY ZGADZA SIĘ PAN/I ZE STWIERDZENIEM, ŻE STOWARZYSZENIE WYKAZUJE ZRÓWNOWAŻONĄ REPREZENTACJĘ PODMIOTÓW Z OBSZARU DZIAŁANIA LGD POD WZGLĘDEM SEKTOROWYM, INSTYTUCJONALNYM, GEOGRAFICZNYM, SPOŁECZNYM?

Źródło: badanie CAWI członków stowarzyszenia, n=13

Badania z mieszkańcami wskazały na zasadność kontynuacji głównych kanałów dystrybucji informacji i promocji LSR. **Zasadne będzie również zintensyfikowanie działań w sieciach społecznościowych Facebook.**

WYKRES 11 JAKIE PAN/I ZDANIEM DZIAŁANIA INFORMACYJNO-PROMOCYJNE NALEŻY WZMOCNIĆ, ABY INFORMACJE TE DOCIERAŁY DO JAK NAJWIĘKSZEJ GRUPY OSÓB ZAINTERESOWANYCH POZYSKANIEM WSPARCIA ZE ŚRODKÓW LSR? (PROSZE PRZYDZIELIĆ MAX. 100 DOSTĘPNYCH PUNKTÓW NA RÓŻNE TYPY DZIAŁAŃ)

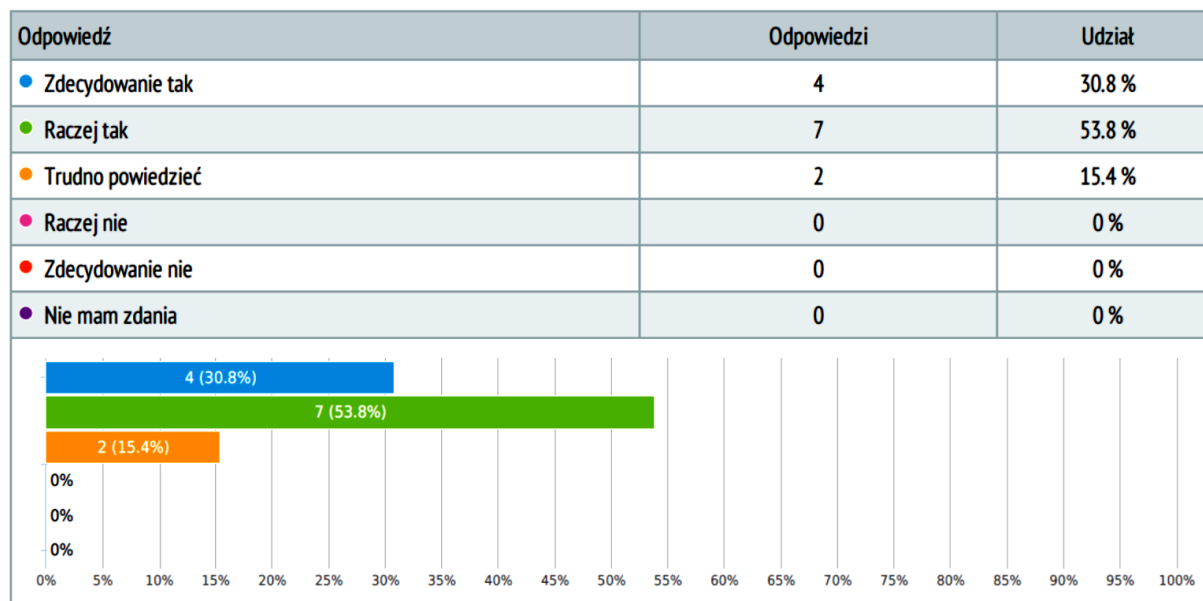

Źródło: badanie CAWI członków stowarzyszenia, n=13

Zgodnie z opinią 70 % badanych za pomocą ankiety internetowej członków stowarzyszenia należy pozytywnie ocenić przyjęte kryteria oceny wniosków. Kryteria zostały opracowane zgodnie z wymogami, posiadają metodologię wyliczenia oraz są mierzalne albo zawierają szczegółowy opis wyjaśniający sposób oceny, wskazujący wymagania konieczne do spełnienia danego kryterium, niebudzące wątpliwości interpretacyjnych. Kryteria posiadają dodatkowe opisy/definicje umożliwiające ocenę. Zasady ustalania lub zmiany kryteriów są przejrzyste. Przeważająca większość kryteriów wskazuje na możliwości jednoznacznej oceny. Wymusza to zachowanie jednorodności ocen Rady i uniemożliwia różnice w interpretacji. Co do zasady Wnioskodawcy nie zgłaszają wątpliwości odnośnie kryteriów. Pojawiają się one wtedy, gdy ocena dokonana przez Radę nie pozwala na wybór projektu lub wybrany projekt nie mieści się w limicie dostępnych środków finansowych. Członkowie LGD również nie zgłaszali większych problemów w ocenie kryteriów.

WYKRES 12 CZY PRZYJĘTE KRYTERIA WYBORU I OCENY PROJEKTÓW POZWOLIŁY NA WYBÓR PROJEKTÓW W NAJWIĘKSZYM STOPNIU REALIZUJĄCE CELE LSR?

Źródło: badanie CAWI członków stowarzyszenia, n=13

Rekomenduje się zaktualizowanie LSR oraz Lokalnych kryteriów wyboru operacji poprzez wprowadzenie propozycji grupy oraz przedstawienie zaktualizowanych dokumentów do konsultacji ze społecznością lokalną poprzez zamieszczenie na stronie www Stowarzyszenia. Rekomenduje się również uzupełnienie lokalnych kryteriów wyboru operacji. W ramach pracy warsztatowej zaproponowano zmiany w kryteriach:

- Kryterium Oddziaływanie na grypy defaworyzowane wskazane w LSR „Leśna Kraina Górnego Śląska” – dodanie Wnioskodawca wskazuje jakie nakłady finansowe poniesie z tego tytułu w zestawieniu rzeczowo-finansowym wniosku o przyznanie

pomocy lub wskaże inne źródła finansowania na podniesienie kompetencji w tabeli 9.2 Rachunek zysków i strat w Biznesplanie dla Premii na start i Rozwoju przedsiębiorczości;

- Kryterium Ukierunkowanie na zaspokajanie potrzeb grup defaworyzowanych- dodanie Wnioskodawca powinien uzasadnić jakie działania skierowane do tych grup przewidział w ramach realizacji operacji. Dodatkowo powinien przyczynić się do wzrostu Wskaźnika „Liczba działań aktywizacyjnych skierowanych do grup defaworyzowanych”;
- Kryterium Liczba nowych miejsc pracy utworzonych w wyniku realizacji operacji – zmniejszenie maksymalnej liczby punktów dla Premii na start z 15 do 10 pkt;
- Kryterium Innowacyjność projektu- zmniejszenie maksymalnej liczby punktów z 15 do 10 pkt,;
- Kryterium Zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska lub klimatu – dodanie Wnioskodawca powinien szczegółowo uzasadniać fakt spełniania kryterium, a uzasadnienie musi mieć odzwierciedlenie w planowanych kosztach inwestycyjnych;
- Kryterium Miejsce zamieszkania Wnioskodawcy - zmniejszenie maksymalnej liczby punktów dla Premii na start z 15 do 10 pkt;
- Kryterium Czas realizacji operacji – zastąpienie innym kryterium Kompletność i spójność wniosku;
- Kryterium Członkostwo w LGD – wprowadzenie jako dodatkowe kryterium dla Premii na start oraz rozwoju przedsiębiorczości oraz jako zmieniające „opłacenie składki członkowskiej” dla dużych projektów.

W ocenie badanych dostrzegalne jest nadmierne zbiurokratyzowanie działania LEADER, skutkujące koniecznością angażowania LGD w przeważającej części swojego potencjału w działania dotyczące sprawozdawczości realizowanych działań, kosztem ograniczenia czasu na animację mieszkańców. **Zasadne będzie kontynuowanie szkoleń organizowanych wspólnie z pracownikami UMWSL i przedstawicielami LGD w celu bieżącego prezentowania dobrych i złych praktyk oceny operacji pod kątem zgodności z Programem. Badanie pozwoliło również na rekomendowanie dalszej kontynuacji dobrych rozwiązań w postaci udziału w aktywnościach organizowanych w ramach KSOW.**

LEŚNA KRAINA GÓRNEGO ŚLĄSKA

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Badanie ewaluacyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach poddziałania „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

- Raport z badania ewaluacyjnego -

Spis ilustracji

Spis wykresów

WYKRES 10 METRYCZKA BADANIA KWESTIONARIUSZOWEGO Z MIESZKAŃCAMI OBSZARU LSR– MIEJSCE ZAMIESZKANIA UCZESTNIKA BADANIA	6
WYKRES 11 METRYCZKA BADANIA KWESTIONARIUSZOWEGO CZŁONKÓW STOWARZYSZENIA	7
WYKRES 3 PYTANIE O UCZESTNICTWO MIESZKAŃCÓW W WYDARZENIACH ORGANIZOWANYCH PRZEZ GMINĘ	14
WYKRES 4 PYTANIE O PRZYNALEŻNOŚĆ MIESZKAŃCÓW DO ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH ...	15
WYKRES 5 PYTANIE O OCENĘ ZMIAN W SYTUACJI NA OBSZARZE GMINY KTÓRĄ ZAMIESZKUJĄ BADANI	25
WYKRES 6 PYTANIE O KORZYSTANIE Z INFRASTRUKTURY / OBIEKTÓW FINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW UNIJNYCH W OSTATNIM ROKU	27
WYKRES 7 PYTANIE O MOŻLIWOŚĆ WSKAZANIA OBSZARÓW PROBLEMOWYCH W GMINIE GDZIE NALEŻAŁOBY SKIEROWAĆ EWENTUALNE DODATKOWE ŚRODKI POMOCY ZEWNĘTRZNEJ	28
WYKRES 8 PYTANIE O ŹRÓDŁO INFORMACJI O LOKALNEJ GRUPIE DZIAŁANIA	29
WYKRES 9 JAK OCENIA PAN/I OGÓLNIENIE DZIAŁALNOŚĆ LGD W UBIEGŁYM 2018 ROKU?	30
WYKRES 10 CZY ZGADZA SIĘ PAN/I ZE STWIERDZENIEM, ŻE STOWARZYSZENIE WYKAZUJE ZRÓWNOWAŻONĄ REPREZENTACJĘ PODMIOTÓW Z OBSZARU DZIAŁANIA LGD POD WZGLĘDEM SEKTOROWYM, INSTYTUCJONALNYM, GEOGRAFICZNYM, SPOŁECZNYM?	34
WYKRES 11 JAKIE PAN/I ZDANIEM DZIAŁANIA INFORMACYJNO-PROMOCYJNE NALEŻY WZMOCNIĆ, ABY INFORMACJE TE DOCIERAŁY DO JAK NAJWIĘKSZEJ GRUPY OSÓB ZAINTERESOWANYCH POZYSKANIEM WSPARCIA ZE ŚRODKÓW LSR? (PROSZĘ PRZYDZIELIĆ MAX. 100 DOSTĘPNYCH PUNKTÓW NA RÓŻNE TYPY DZIAŁAŃ)	34
WYKRES 12 CZY PRZYJĘTE KRYTERIA WYBORU I OCENY PROJEKTÓW POZWOLIŁY NA WYBÓR PROJEKTÓW W NAJWIĘKSZYM STOPNIU REALIZUJĄCE CELE LSR?	35

Spis zdjęć

ZDJĘCIE 1 OPERACJA SZKOLENIOWA GMINY RUDZINIEC	13
ZDJĘCIE 2 STRONA INTERENTOWA BENEFICJENTA ŚRODKÓW LSR W ZAKRESIE ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	17
ZDJĘCIE 3 DOBRA PRAKTYKA OPERACJI W ZAKRESIE TURYSTYKI I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	20
ZDJĘCIE 4 DOBRA PRAKTYKA W ZAKRESIE OPERACJI INNOWACYJNYCH	22
ZDJĘCIE 5 LOGO PROJEKTU WSPÓŁPRACY PN. „STWÓRZMY RAZEM MARKĘ LOKALNĄ”	22
ZDJĘCIE 6 OPERACJA MODERNIZACJA SALI BANKIETOWEJ W LOKALU KARCZMA-KOSZWICE	24
ZDJĘCIE 7 SPOTKANIE INFORMACYJNO-SZKOLENIOWE Z MIESZKAŃCAMI PRZED NABORAMI	31